

Malûllerle şehit yetimlerine verilen terfiî zammı ile beyiye ikramiyelerine haciz konulup konulmayacağına tefsiri hakkında 3/303 numaralı Başvekâlet tezkeresi ile icra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesine dair 1/548 numaralı kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası

Malûllerle şehit yetimlerine verilen terfiî zammı ile beyiye ikramiyelerine haciz konulup konulmayacağına tefsiri hakkında 3/303 numaralı Başvekâlet tezkeresi

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/1210

26 - IV - 1933

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Malûllerle şehit yetimlerine verilen terfiî zammı ile beyiye ikramiyelerine haciz konulup konulmayacağına tefsiri hakkında Millî Müdafaa vekilliginden yazılan 19 - IV - 1933 tarih ve 654/11009 sayılı tezkere ile ilişiginin suretleri yüksek huzurlarına sunulmuştur.

İşin tefsir yolile halline ve sonunun bildirilmesine yüksek müsaadelerini dilerim efendim.

Başvekil

İsmet

M. M. V. 654/11009 numara ve 19 - IV - 1933 tarihli tezkere sureti

Başvekâleti Celileye

1485 numaralı kanun mucibince malûllerle şehit yetimlerine her sene dağıtmakta olan ikramiye parasına eşhasa olan borçlardan dolayı haciz vazedilip edilemeyeceği hakkında askerlik şubelerinden vaki olan müracaatlar üzerine keyfiyet Maliye vekâletinden sorulmuş ve bu bapta alınan cevabî tezkere bağlanarak takdim kılınmıştır.

İcra ve iflâs kanununun 82 inci maddesinin 8 inci fıkrası (memleketin ordu ve zabıt hizmetlerinde malûl olanlara bağlanan tekaüt maaşları ile bu hizmetlerden birinin ifası sebebiyle ölenlerin ailelerine bağlanan maaşlara) ve 9 uncu fıkrası da (bir muavenet sandığı veya cemiyeti tarafından hastalanıp zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan maaşlara) haciz vazedilemeyeceğini ânırdır. Bi-naenaleyh malûller ile şehit yetimlerine verilen terfiî zammı ile beyiye ikramiyelerine haciz vazedilip edilmeyeceğinin Büyük Millet Meclisince tefsiren halline müsaade buyurulmasını arzeylerim efendim.

M. M. Vekilligine

24 - XII - 1932 tarih ve 32/1535 numaralı tezkere cevabıdır.

İcra ve iflâs kanununun 82 inci maddesinin 9 uncu bendi iktisadî, içtimaî ve insanî bir takım sebeplere istinat ettiğinden bu nevi muzaheret ve yardım akçalarının da bu bende dahil olması ve

Hükümetçe malûllerle şehit yetimlerine 1488 numaralı kanuna göre tevzi olunan paralar, bunların ihtiyaç ve zaruretlerinin azaltılması amksadına matuf bulunmak itibarile bir muavenet mahiyeti arz eylemesi hasebile bu paraların da haczedilmemesi lâzımgüleceği mütalea edilmekte ise de bu mütalea kanunun sarîh ahkâmına istinat etmediğinden icra dairelerince aksine muamele yapılması mümkündür. Bu takdirde borçlu tarafından memurun kararı aleyhine mercie itiraz ve mercii tarafından itiraz reddolunduğu takdirde 82 inci maddenin son fıkrası mucibince Temyiz mahkemesinin de bu nokta üzerindeki içtihadı anlaşılmiş olacağından bu mütalea dairesinde muamele ifası reyî âlilerine bağılı bulunduğuna arz olunur efendim.

İcra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesine dair 1/548 numaralı kanun lâyihası

T. C.
Başvekkâlet
Muamelât müdürlüğü
Sayı: 6/585

11 - III - 1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesine dair hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 4 - III - 1933 toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Ticaret kanununun ticarî rehinlerin satışına müteallik hükümleri 2004 sayılı icra ve iflâs kanununun rehnin paraya çevrilmesine dair hükümlerle ortadan kaldırılmadığı Adliye encümeninin esbabı mucibe mazbatasında tasrih kılınmış ve bu esbabı mucibe altında teklif olunan 366 nci madde 368 olarak rakamlandırılıp hükmü değiştirilmeksizin kabul edilmiş ve 368 inci madde hükmile Ziraat ve Emlâk ve Eytam bankalarından başka diğer bazı müesseselerde cari rehnin paraya çevrilmesine dair istisnâî usullerin kaldırılması gözetilmiş ve şu suretle ticaret kanununun rehnin satışına müteallik hükümleri 2004 numaralı kanun hükmile kaldırılmadığı aşikâr bulunmuş olduğu halde tatbikatta icra ve iflâs kanununun 45, 49 ve 368 inci maddeleri hükümlerine istinaden ticaret kanununun ticarî rehinlerin satışına müteallik hükümlerinin ilga edilmiş olduğu neticesine varıldığı anlaşılmaktadır.

Ticaret kanununun rehin satışına müteallik hükümlerinin bu yoldaki içtihatlarla bir müddet tatbik edilmemesi itibara müstenit olan ticarî işlerde kredinin kesilmesini mucip ve binnetice istihsale de müessir olabileceğinden memleket iktisadiyatı ile alakadar olan bu halin temadisine mahal kalmamak üzere ticarî rehinlerin satışına müteallik hükümlerin mahfuz olduğuna dair 2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesine lüzum ve zaruret hâsıl olmuştur.

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar No. 24
Esas No. 1/548
3/303

24 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

İcra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesine dair Adliye vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 11 - III - 1933 tarih ve 6/585 numaralı tezkeresile Adliye encümenine havale olunan kanun lâyihasile Millî Müdafaa vekâletinin işarına atfen Başvekâletin 26 - IV - 1933 tarih ve 6/1210 numaralı tezkeresile malûllerle şehit yetimlerine verilen terfih zammı ve beyiye ikramiyelerinin mezkûr icra ve iflâs kanununun 82 nci maddesinin 8 numaralı bendi hükmüne göre haczolunamıyacağına tefsiri keyfiyeti aynı kanuna taallük etmesine mebni her iki hususun birleştirilerek müzakeresi tensip olunduktan sonra teklif olunan lâyiha ile tefsire ait evrak mütalea ve tetkik olundu:

İcra ve iflâs kanununun beşinci babı hükümleri, rehinin paraya çevrilmesinden bâhis olup bu kanunun 49 uncu maddesinde hususî kanun ve nizamlarla rehinleri paraya çevirmeğe müteallik salâhiyetlerinin mahfuz olduğunu gösteren Ziraat ve Emlâk ve Eytam bankalarından başka bu yolda salâhiyet veren hususî kanun ve nizamların mülga olduğu mezkûr kanunun 368 inci maddesinde tasrih olunmuş ve ticaret kanununun ticarî rehinlere müteallik ahkâmının mahfuz olduğu da esbabı mucibe mazbatasında vazıhan beyan edilmiştir. Kanunun tatbikatında ilâmsız takiplerin muhtelif tarzlarını gösteren üçüncü babın birinci kısmında rehinle temin edilmiş bir alacak için borçlu iflâsa tâbi eşhastan olsa bile yalnız rehinin paraya çevrilmesi yolile takip yapabileceği tasrih kılınmasına ve ticarî rehinler hakkında ticaret kanunu hükmünün mahfuz olduğuna dair bir hükmün esbabı mucibe mazbatasından başka kanunda sarîh olarak gösterilmesine 49 uncu maddedeki eşyalardan gayri hususî hükümlerin 368 inci madde ile ilga edilmiş olmasına binaen rehinli alacaklarda rehinin paraya çevrilmesine dair icra ve iflâs kanunu hükümlerinden başka ahkâmın cereyanı caiz olamayacağı yolunda bazı kararlar verilmiş ve Temyiz mahkemesi de ittihaz ettiği bir kararla bu yolda içtihatla bulunmuştur. Halbuki ticarî rehinler hakkındaki ticaret kanunu hükümlerinin mahfuz olması lüzumunu kredi işlerinin hususiyeti itibarile memleket iktisadiyatı ile alâkadar bir keyfiyet olduğundan kanunun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi suretile bu ahkâmın mahfuz olduğunun tasrih edilmesi lâyihanın esbabı mucibesinde ve müzakerede hazır bulunan Adliye vekâleti hukuk işleri umum müdürünün şifahî izahatında beyan olunmuştur.

Encümen zaten icra ve iflâs kanununun esbabı mucibe mazbatasında ticarî rehinler hakkındaki ticaret kanunu hükümlerinin cari olduğu açıkça gösterilmiş olduğundan bahsolunan diğer maddelere göre tatbikatta bu hükümlerin mahfuz olduğunda tereddüt hâsıl olmasına karşı kanunda bu hususun vazıh olarak tesbitini muvafık ve bu suretle teklif edilen lâyihayı esas itibarile kabule şayan görmüştür. Ancak ilâve edilecek fıkranın teklifte gösterilen 49 uncu madde yerine 45 inci maddeye ilâvesini münasip görerek alacaklının gerek ticaret kanunu hükümlerine ve gerek icra ve iflâs kanunundaki rehinin paraya çevrilmesi yolile takip talebinde bulunmak hususundaki ihtiyarını gösterir surette bir fıkra tanzim olunmuştur.

İcra ve iflâs kanununun 82 nci maddesinin 8 inci bendine mütedair olan tefsir talebi hakkında da encümence yapılan tetkik neticesinde; malûllerle şehit yetimlerine verilen terfih zamlarile 1485 numaralı kanun mucibince inhisar beyiyeleri hisseleri mezkûr maddenin 8 inci bendinden ordu ve zabıt hizmetlerinden malûl olanlara bağışlanan aylıklarla bu hizmetlerin ifası sebeble ölenlerin ailelerine bağışlanan maaşların haczolunamaması hakkındaki maksat ve mülâhazata tamamilen tetabuk ettiğinden bunların da haczedilememesini muvafık bulmuş ise de keyfiyetin tefsir tarikile halline imkân göremiyerek bunların da mezkûr bende bir fıkra ilâvesi su-

retile sarîh bir hüküm halinde tesbitini kararlaştırmış ve o suretle bir fıkra tertip etmiştir.

Arzolunan her iki maddeye birer fıkra ilâvesine dair olan bu kanun lâyihasının tercihan ve müstacelen müzakere ve kabulü hususu Heyeti umumiyenin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza
			Trabzon		Erzincan	Kocaeli
<i>Mustafa Fevzi</i>	<i>Salâhattin</i>		<i>Raif</i>	<i>S. Azmi</i>	<i>Abdülhak</i>	<i>Ragıp</i>
Aza	Aza	Aza	Aza			
Konya	Edirne	Çanakkale	Balıkesir			
<i>Ş. Sırrı</i>	<i>Hasan Hayri</i>	<i>Osman Niyazi</i>	<i>Vasfi</i>			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

(Ticaret kanununun, ticarî rehinlerin satışı müteallik hükümleri mahfuzdur.)

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V. V.	Mal. V.	Mf. V.	
<i>Ş. Kaya</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Dr. Reşit Galip</i>	
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.	
<i>Hilmi</i>	<i>M. Celâl</i>	<i>Dr. Refik</i>	
G. İ. V.	Zr. V.		
	<i>Muhlis</i>		

ADLIYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 45 inci maddesile 82 inci maddesinin 8 nu-maralı bendine birer fıkra ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — İcra ve iflâs kanununun 45 inci maddesine aşağıdaki yazılı fıkra ilâve edilmiştir:

Ticarî rehinler hakkında ve ticaret kanunu hükümleri mahfuz olup alacaklı dilerse ticaret kanununa, dilerse bu kanun hükümlerine göre rehinin paraya çevrilmesini isteyebilir.

MADDE 2 — Mezkûr kanunun 82 inci mad-desinin 8 numaralı bendine aşağıda yazılı fıkra ilâve edilmiştir:

Askerî malûllerle şehit yetimlerine verilen terfih zammı ve 1485 numaralı kanun hükmüne göre verilen inhisar beyiye hisseleri.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Karar No. 24

Esas No. 1/548

3/303

24 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

İcra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesine dair Adliye vekilligince hazırlanıp Başvekâletin 11 - III - 1933 tarih ve 6/585 numaralı tezkeresile Adliye encümenine havale olunan kanun lâyihasile Millî Müdafaa vekâletinin işarına atfen Başvekâletin 26 - IV - 1933 tarih ve 6/1210 numaralı tezkeresile malûllerle şehit yetimlerine verilen terfihi zammı ve beyiye ikramiyelerinin mezkûr icra ve iflâs kanununun 82 nci maddesinin 8 numaralı bendi hükmüne göre haczolunamayacağını tefsiri keyfiyeti aynı kanuna taallûk etmesine mebni her iki hususun birleştirilerek müzakeresi tensip olunduktan sonra teklif olunan lâyiha ile tefsire ait evrak mütalea ve tetkik olundu:

İcra ve iflâs kanununun beşinci babı hükümleri, rehinin paraya çevrilmesinden bâhis olup bu kanunun 49 uncu maddesinde hususî kanun ve nizamlarla rehinleri paraya çevirmeye müteallik salâhiyetlerinin mahfuz olduğunu gösteren Ziraat ve Emlâk ve Eytam bankalarından başka bu yolda salâhiyet veren hususî kanun ve nizamların mülga olduğu mezkûr kanunun 368 inci maddesinde tasrih olunmuş ve ticaret kanununun ticarî rehinlere müteallik ahkâmının mahfuz olduğu da esbabı mucibe mazbatasında vazihan beyan edilmiştir. Kanunun tatbikatında ilâmsız takiplerin muhtelif tarzlarını gösteren üçüncü babın birinci kısmında rehinle temin edilmiş bir alacak için borçlu iflâsa tâbi eşhastan olsa bile yalnız rehinin paraya çevrilmesi yolile takip yapabileceği tasrih kılınmasına ve ticarî rehinler hakkında ticaret kanunu hükmünün mahfuz olduğuna dair bir hükmün esbabı mucibe mazbatasından başka kanunda sarîh olarak gösterilmesine 49 uncu maddedeki eşyalardan gayri hususî hükümlerin 368 inci madde ile ilga edilmiş olmasına binaen rehinli alacaklarda rehinin paraya çevrilmesine dair icra ve iflâs kanunu hükümlerinden başka ahkâmın cereyanı caiz olamayacağı yolunda bazı kararlar verilmiş ve Temyiz mahkemesi de ittihaz ettiği bir kararla bu yolda içtihatta bulunmuştur. Halbuki ticarî rehinler hakkındaki ticaret kanunu hükümlerinin mahfuz olması lüzumunu kredi işlerinin hususiyeti itibarile memleket iktisadiyatile alâkadar bir keyfiyet olduğundan kanunun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi suretile bu ahkâmın mahfuz olduğunun tasrih edilmesi lâyihaın esbabı mucibesinde ve müzakerede hazır bulunan Adliye vekâleti hukuk işleri umum müdürünün şifahi izahatında beyan olunmuştur.

Encümen zaten icra ve iflâs kanununun esbabı mucibe mazbatasında ticarî rehinler hakkındaki ticaret kanunu hükümlerinin cari olduğu açıkça gösterilmiş olduğundan bahsolunan diğer maddelere göre tatbikatta bu hükümlerin mahfuz olduğunda tereddüt hâsıl olmasına karşı kanunda bu hususun vazih olarak tesbitini muvafık ve bu suretle teklif edilen lâyihayı esas itibarile kabule şayan görmüştür. Ancak ilâve edilecek fıkranın teklifte gösterilen 49 uncu madde yerine 45 inci maddeye ilâvesini münasip görerek alacaklının gerek ticaret kanunu hükümlerine ve gerek icra ve iflâs kanunundaki rehinin paraya çevrilmesi yolile takip talebinde bulunmak hususundaki ihtiyarını gösterir surette bir fıkra tanzim olunmuştur.

İcra ve iflâs kanununun 82 nci maddesinin 8 inci bendine mütedair olan tefsir talebi hakkında da encümence yapılan tetkik neticesinde; malûllerle şehit yetimlerine verilen terfihi zamlarile 1485 numaralı kanun mucibince inhisar beyiyeleri hisseleri mezkûr maddenin 8 inci bendinden ordu ve zabıt hizmetlerinden malûl olanlara bağışlanan aylıklarla bu hizmetlerin ifası sebebiyle ölenlerin ailelerine bağışlanan maaşların haczolunamaması hakkındaki maksat ve mülâhazata tamamilen tetabuk ettiğinden bunların da haczedilememesini muvafık bulmuş ise de keyfiyetin tefsir tarikile halline imkân göremiyerek bunların da mezkûr bende bir fıkra ilâvesi su-

retile sarîh bir hüküm halinde tesbitini kararlaştırmış ve o suretle bir fıkra tertip etmiştir.

Arzolunan her iki maddeye birer fıkra ilâvesine dair olan bu kanun lâyihasının tercihan ve müstacelen müzakere ve kabulü hususu Heyeti umumiyenin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza
			Trabzon		Erzincan	Kocaeli
<i>Mustafa Fevzi</i>	<i>Salâhattin</i>		<i>Raif</i>	<i>S. Azmi</i>	<i>Abdülhak</i>	<i>Ragıp</i>
Aza	Aza	Aza	Aza			
Konya	Edirne	Çanakkale	Balıkesir			
<i>Ş. Sırrı</i>	<i>Hasan Hayri</i>	<i>Osman Niyazi</i>	<i>Vasfi</i>			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 49 uncu maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

(Ticaret kanununun, ticarî rehinlerin satışına müteallik hükümleri mahfuzdur.)

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V. V.	Mal. V.	Mf. V.	
<i>Ş. Kaya</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Dr. Reşit Galip</i>	
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.	
<i>Hilmi</i>	<i>M. Celâl</i>	<i>Dr. Refik</i>	
G. İ. V.	Zr. V.		
	<i>Muhlis</i>		

ADLIYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 45 inci maddesile 82 inci maddesinin 8 nu-maralı bendine birer fıkra ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — İcra ve iflâs kanununun 45 inci maddesine aşağıdaki yazılı fıkra ilâve edilmiştir:

Ticarî rehinler hakkında ve ticaret kanunu hükümleri mahfuz olup alacaklı dilerse ticaret kanununa, dilerse bu kanun hükümlerine göre rehinin paraya çevrilmesini isteyebilir.

MADDE 2 — Mezkûr kanunun 82 inci mad-desinin 8 numaralı bendine aşağıda yazılı fıkra ilâve edilmiştir:

Askerî malûllerle şehit yetimlerine verilen terfih zammı ve 1485 numaralı kanun hükmüne göre verilen inhisar beyiye hisseleri.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.